

Рад за примљен: 06.04.2023. године
Рад прихваћен: 17.04.2023. године

ПОСТУПАЊЕ СА МАЛОЉЕТНИМ ЛИЦЕМ ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ ОСНОВ СУМЊЕ ДА ЈЕ ИЗВРШИЛАЦ КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ПОСТУПАК ПРИМЈЕНЕ МЈЕРЕ ПОЛИЦИЈСКОГ УПОЗОРЕЊА

Невена Косић¹

Апстракт: Дјеца на разне начине могу да дођу у контакт са законом и правосудним системом. Поред чињенице да дјеца могу да буду жртве или свједоци неког кривичног дјела, дјеца могу и прекршити законске норме и тада их означавамо као дјецу у сукобу са законом. Постоје многобројни међународни стандарди из области малољетничког правосуђа, као и домаћи законски и подзаконски прописи који су сви органи и субјекти заштите који учествују у раду са малољетним извршиоцима кривичних дјела дужни да поштују. Законом о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку Републике Српске утврђују се посебна правила поступања према дјецу која се налазе у сукобу са законом (у даљем тексту Закон)². Са циљем да се не покреће поступак према малољетнику, да се утиче на правилан развој малољетника и јачање његове личне одговорности како у будуће не би чинио кривична дјела, наведеним Законом предвиђена је и мјера под називом полицијско упозорење. За изрицање поменуте мјере у раду полицијских службеника значајан је и Правилник о примјени мјере полицијског упозорења (у даљем тексту Правилник) којим је и дефинисан поступак примјене мјере полицијског упозорења према малољетном учиниоцу кривичног дјела.³ У овом раду ћемо се бавити начином поступања са малољетним лицима за које постоје основи сумње да су извршиоци кривичног дјела, са посебним освртом на поступак примјене мјере полицијског упозорења, као и условима, циљевима, роковима, спровођењем, органима који

1 Министарство унутрашњих послова Републике Српске, e-mail: nevenakosic41@gmail.com

2 „Службени гласник Републике Српске“ број 13/10, 61/13, 68/20.

3 „Службени гласник Републике Српске“ број 117/10.

учествују у примјени мјере и евиденцијама о изреченим мјерама полицијског упозорења. У раду ће бити приказани и статистички подаци у временском периоду од 2018. године до 2022. године из којих ће бити видљиво колико полицијски службеници у Републици Српској изричу ову мјеру и у вези којих кривичних дјела.

Кључне ријечи: дјеца и малољетници у кривичном поступку, кривично дјело, лишење слободе, испитивање малољетног лица, алтернативна мјера - полицијско упозорење.

УВОД

Малољетничка делинквенција је друштвено негативна појава која у рјешавању овог проблема захтјева веће ангажовање свих субјеката заштите, образовних и здравствених установа, центра за социјални рад, полиције, правосудних органа и цјелокупне заједнице. У складу са законским одредбама дијете је свако лице које није навршило 18 година, међутим, према дјетету које у вријеме извршења кривичног дјела није навршило 14 година не могу се изрећи кривичне санкције, нити примјенити алтернативне мјере. С обзиром на то да се мјера полицијско упозорење може изрећи искључиво малољетном учиниоцу кривичног дјела, битно је на самом почетку нагласити да је малољетник лице које је у вријеме извршења кривичног дјела навршило 14 година, а није навршило 18 година живота, те се према малољетном лицу могу изрећи кривичне санкције, као и мјера полицијско упозорење.

Појам малољетничка делинквенција обухвата два конститутивна елемента: малољетник и делинквентно понашање (Врућинић, 2021: 41). Малољетник је особа посебне узрастне категорије и биопсихичких особина. Од одраслих се разликује по степену емоционалне и интелектуалне зрелости, свјесности поступака и одговорности за своје понашање (Бошковић, Скакавац, 2012, цитирано код Врућинић, 2021: 42). Унутар групе малољетника постоје и двије подгрупе и то: млађи малољетници, узраста од навршених 14 до 16 година живота, старији малољетници, узраста од навршених 16 до 18 година живота. Код првог сукоба са законом, веома је значајна ефикасна реакција цјелокупног правног система и свих субјеката заштите који су у обавези да реагују на преступништво малољетних лица. С тим у вези потпуно је оправдана обавеза да са малољетним учиниоцима кривичних дјела могу да поступају искључиво полицијски службеници који су сертификовани за рад са малољетним лицима, односно који су стручно оспособљени за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника. Поред

сертифицираних полицијских службеника, јако је значајна и обавеза да у поступку са малољетним лицима и судије, тужиоци и адвокати морају да имају одговарајућа лична својства, стручна, односно посебна знања из области права дјетета и малољетничког преступништва. Потребно је поменути да иако је тенденција да се друштвена реакција према малољетним преступницима измјести из јурисдикције кривичног правосуђа, а да се повјери одговарајућим друштвеним службама, добила право грађанства у многим правним системима (нарочито у скандинавским државама), ипак је кривичноправна реакција на делинквентно понашање малољетника остала примарни инструмент заштите друштва од ове социјално-патолошке појаве (Кнежевић, 2010: 110).

За разумјевање малољетства значајно је да се физичко sazревање комплетира по правилу знатно раније од психичког и социјалног и да овај период карактерише одређена психофизиолошка нестабилност, одсуство емоционалне зрелости, недовољна способност за рационално социјално понашање, упркос задовољавајућем интелектуалном развоју, што нерјетко резултира мањим или већим проблемима у понашању (Вунг, Thompson, цитирано код Соковић, Бејатовић, 2009: 33). Свакако да је превенција веома значајна када говоримо о малољетним лицима као потенцијалним извршиоцима кривичних дјела. Да би се мјере превенције могле остварити и у то остваривање заиста могли укључити сви фактори друштва, нужно је добро планирати и координисати њихов рад. У ту сврху многе су земље израдиле програм превенције друштвено неприхватљивог понашања младих, чији је циљ и јасно дефинисање и самих мјера и задатака и њихових носилаца (Сингер, Микшај-Тодоровић 1993: 327). У појединим случајевима правилан развој малољетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дјела се може постићи непокретањем поступка према малољетном лицу, већ санкционисањем формалном опоменом, односно мјером упозорења под називом полицијско упозорење, гдје посебно долази до изражаја стручна процјена полицијског службеника, јер полицијско упозорење изриче овлашћено службено лице са посебним знањима.

ЛИШЕЊЕ СЛОБОДЕ И ИСПИТИВАЊЕ МАЛОЉЕТНОГ ИЗВРШИОЦА КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА

Конвенција УН о правима дјетета је први међународни инструмент који је развио свеобухватан приступ правима дјетета што се односи и на регулисање питања лишења слободе малољетног учиниоца кривичног дјела. Поменута Конвенција је обезбједила да ниједно дијете не буде незако-

нито или произвољно лишено слободе (Шкулић, Стевановић, 1999: 332). Када говоримо о лишењу слободе малољетног лица у овом раду ћемо се фокусирати на испитивање малољетника након лишења слободе и на изрицање алтернативне мјере полицијско упозорење. Када је ријеч о испитивању малољетника битно је да полицијски службеник испитивање врши искључиво уз одобрење тужиоца за малољетнике које је прибављено прије самог испитивања. На околности контакта са тужиоцем и прибављене сагласности полицијски службеник дужан је сачинити службену забиљешку. Прије самог испитивања потребно је да се малољетник изјасни у погледу браниоца са посебним знањима, о чему се сачињава службена забиљешка коју поред полицијског службеника и записничара, потписује малољетник и његов законски заступник. Наведена службена забиљешка би поред уводних података о времену, мјесту и околностима због којих се сачињава, требало да садржи податке о малољетном лицу и његовом законском заступнику који се изјашњавају у погледу браниоца са посебним знањима. Поред тога, потребно је констатовати да су наведена лица обавјештена да је у кривичном предмету потребно да малољетник има браниоца са посебним знањима из области права дјетета и преступништва младих ради његовог испитивања, те законске одредбе којима је наведено прописано. Такође, потребно је констатовати да се малољетник и његов законски заступник поучавају да могу да изаберу браниоца или да у супротном судија за малољетнике може да одабере браниоца по службеној дужности који мора имати посебна знања. Потом је потребно навести како су се изјаснили малољетник и његов законски заступник, као и да су поучени шта треба да донесу на дан испитивања у циљу утврђивања школског статуса малољетника и старосне доби. Ради бољег разумјевања у наредном тексту биће приказани примјери службених писмена који се сачињавају у вези испитивања малољетника и изрицања мјере полицијског упозорења.

Образац 1. – Службена забиљешка о изјашњавању малољетника у погледу браниоца

СЛУЖБЕНА ЗАБИЉЕШКА⁴

Сачињена дана _____ године у просторијама ПС _____ на околности изјашњењавања малољетника у погледу браниоца са посебним знањима у смислу одредби Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Сл. Гласник РС“ бр.13/10).

Констатује се да је дана _____ године _____ у _____ часова приступио малољетник, син и мајке, дјевојачки, рођен године у, настањен у мје-

⁴ Примјери службених писмена преузети су из Приручника за примјену полицијског упозорења према малољетницима, Бања Лука, 2016. година, група аутора, стр. 33-46.

сту, улица, општина, ученик ЈМБГ: у пратњи законског заступника (родитеља, рођен године у, настањен у мјесту, улица, општина, ЈМБГ, ЛК:), те се исти обавијештавају да је у кривичном предмету потребно да малољетник има браниоца са посебним знањима из области права дјетета и преступништва младих ради његовог испитивања. (члан 77. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку).

Малољетник се поучава да, ако он, његов законски заступник или сродници малољетника не изаберу браниоца, о томе се обавијештава судија за малољетнике који на приједлог тужиоца или полицијског службеника поставља браниоца по службеној дужности који мора имати посебна знања.

Малољетник и његови заступници након тога сагласно изјављују да одлуку о личности браниоца препуштају суду.

„Малољетник се након тога обавјештава да ће рјешењем судије за малољетнике бити обавјештен о личности браниоца са посебним знањима и да ће, након тога, бити позван ради испитивања у Полицијској станици.“

Ради утврђивања школског статуса и старосне доби малољетника у вријеме извршења кривичног дјела, јединственог матичног броја малољетника и других података малољетник и његови законски заступници се поучавају да на испитивање, које ће бити заказано у Полицијској станици у канцеларији број _____, са собом понесу оригинал или копију родног листа малољетника и потврду/увјерење о похађању школе или копију свједочанства о школовању које ће предати полицијском службенику.

Записничар

Малољетник

Полицијски службеник

Законски заступник малољетника

Након изјашњавања малољетног лица и његовог законског заступника у погледу браниоца, полицијски службеник је дужан да обавијести тужиоца који такође има посебна знања у области рада са малољетним лицима, те након што тужилац да сагласност, полицијски службеник о томе сачињава службену забиљешку. У поменутој забиљешци је потребно навести вријеме, мјесто и околности због којих се забиљешка сачињава, податак да је тужилац обавијештен о изјашњењу малољетника и његовог законског заступника, те констатацију да тужилац даје своју сагласност. Ради бољег разумјевања примјер службене забиљешке је приказан у наредном тексту, односно у обрасцу број 2.

Образац 2. – Службена забиљешка о контакту са тужиоцем

СЛУЖБЕНА ЗАБИЉЕШКА

Сачињена дана _____ године у _____ часова у просторијама ПС _____ након обављеног службеног разговора и обавјештавања тужиоца за малољетнике у ОЈТ _____, а у вези са изјашњавањем малољетника у погледу браниоца са посебним знањима у смислу одредби Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Сл Гласник РС“ бр. 13/10). У овом разговору полицијски службеник је упознао тужиоца за малољетнике о дешавањима на подручју насељеног мјеста _____, општина _____, а у вези са оштећењима на приватној и друштвеној имовини, материјалним добрима и инфраструктури која су настала усљед дјеловања и вандалских поступака више малољетних особа у неколико одвојених случајева који су пријављени надлежној полицијској станици.

Тужилац за малољетнике је обавијештен да је у ПС _____ због постојања основа сумње да је починио кривично дјело „Оштећење и одузимање туђе ствари“ из члана 240. став 1. КЗ РС, приступио, син и мајке _____, дјевојачки _____, рођен _____ године _____ у, настањен у мјесту _____, улица _____, општина _____, ученик _____ разреда, ЈМБГ _____ у пратњи законског заступника (родитеља, рођеног _____ године у _____, настањен у мјесту _____, улица _____, општина _____, ЈМБГ _____, ЛК _____ који су се сагласно изјаснили да одлуку о личности браниоца препуштају суду, о чему је сагласност дала тужилац ОЈТ _____.

Полицијски службеник:

/ _____ /

Након наведеног полицијски службеник доставља приједлог Суду за постављање браниоца у прилогу којег доставља горе поменуте службене забиљешке. Приједлог би требао да садржи податке о малољетнику, податак о кривичном дјелу, податак да је тужилац дао сагласност и податак о изјашњењу малољетника и његовог законског заступника у погледу браниоца. Ради бољег разумјевања примјер приједлога се налази у наредном тексту, односно у обрасцу број 3.

Образац 3. – Приједлог за постављање браниоца

ОСНОВНИ СУД БАЊА ЛУКА

-судији за малољетнике-

ПРЕДМЕТ: Приједлог за постављање браниоца са посебним знањима, *достављамо*;

Код ПС _____ води се кривични поступак према малољетнику , син _____ и мајке _____, дјевојачки _____, рођен _____ године у _____, настањен у мјесту _____, улица _____, општина _____, ученик _____ разреда _____ ОШ _____ у _____, ЈМБГ: због постојања основа сумње да је починио кривично дјело „Оштећење и одузимање туђе ствари“ из члана 240. став 1. КЗ РС.

За потребно испитивање и постављање браниоца по службеној дужности прибављена је сагласност тужиоца за малољетнике у ОЈТ Бања Лука.

Малољетник и његов законски заступник су се пред овим органом изјаснили да неће ангажовати изабраног браниоца у овом кривичном предмету, па предлажу да судија за малољетнике постави малољетнику браниоца по службеној дужности који има посебна знања, а сходно одредби члана 77. став 3. и 4. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку (Сл. гласник РС, број 13/10).

ПРИЛОЗИ:

службена забиљешка ПС ,број од 02.03.2022. године;

службена забиљешка ПС ,број од 02.03.2022. године.

КОМАНДИР ПС

По добијању поменутог Рјешења од стране Суда, полицијски службеник приступа испитивању. Испитивање се увијек обавља у присуству браниоца малољетника, родитеља, староца, односно усвојоца, а уколико су родитељи, старатељ, односно усвојилац малољетника спречени да присуствују испитивању малољетника, односно уколико њихово присуство не би било у интересу малољетника, полицијски службеник испитује малољетника у присуству представника органа старатељства или представника установе за смјештај малољетника. Прије почетка испитивања тужилац или полицијски службеник обавијештава малољетника на матерњем језику на њему разумљив начин о његовим правима, а посебно о праву да у присуству браниоца, родитеља, односно староца или усвојоца, или представника органа старатељства буде испитан од стране тужиоца или

полицијског службеника. Поменуто обавјештење се даје, како у писаној, тако и у усменој форми. Што се тиче самог садржаја изјаве можемо рећи да се разликује од изјава пунољетних учиниоца кривичних дјела, јер на Записник о испитивању малољетника наводимо много више детаља који нису везани директно за извршење самог кривичног дјела. Примјера ради, питања која је потребно поставити како бисмо имали свеобухватну представу о малољетнику и околностима извршења кривичног дјела су следећа: Шта нам можеш рећи о својим породичним приликама, с ким живиш и да ли имаш брата или сестру? Ако су родитељи разведени- Да ли одржаваш контакт са оцем/мајком, да ли вас материјално помаже? Како се сада осјећаш и можеш ли данас одговорати на питања полицијских службеника? Које је занимање твојих родитеља, да ли су запослени и гдје? Коју школу похађаш и који си разред? Какав си успјех имао у досадашњем дијелу школовања? Какво владање имаш у школи? Да ли си размишљао наставку школовања кроз средњешколско образовање? Да ли си у дјетињству имао незгода или повреда које су могле оставити последице по твоје здравље? Којим послом би волио да се бавиш у будућности након што завршиш средњу школу? Како проводиш слободно вријеме? Бавиш ли се спортским активностима? Можеш ли нам навести имена најбољих другара са којима се дружиш у школи и у слободно вријеме? Након уводних питања постављају се питања о кривичном дјелу у складу са златним питањима криминалистике: Можеш ли нам објаснити како се десило ..., ко је тада све био присутан, у које вријеме се то догодило? Којим мотивом си се руководио овом приликом и шта си намјеравао тиме постићи? Да ли вас је неко том приликом видио? Да ли си био свјестан својих радњи и поступака у тренутку...? Да ли након данашњег саслушања схваташ последице својих поступака и да ли си дошао до некаквог закључка или поуке? Да ли си спреман да се извиниш оштећеном или да вансудским путем надокнадиш штету? Да ли можеш обећати да се нешто слично неће догодити у будућности...?

ПОЈАМ, УСЛОВИ И СВРХА ИЗРИЦАЊА ПОЛИЦИЈСКОГ УПОЗОРЕЊА КАО ПОСЕБНЕ АЛТЕРНАТИВНЕ МЈЕРЕ ЗА МАЛОЉЕТНЕ УЧИНИОЦЕ КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА

Поступак примјене алтернативне мјере полицијског упозорења према малољетном учиниоцу кривичног дјела, као и услови, циљеви, рокови, спровођење, органи који учествују у примјени мјере полицијског упозорења и вођење евиденције о изреченим мјерама упозорења, прописани су Законом и Правилником.

Према наведеном Правилнику, за изрицање полицијског упозорења потребно је да буду испуњене двије групе услова. Прва група услова односи се на испуњење оних елемената који се тичу радњи поступања надлежног полицијског службеника приликом изрицања полицијског упозорења. Дакле, овдје се ради о низу правила према којима поступају полицијски службеници полицијских органа, с тим да се подразумева да су то они полицијски службеници који имају посебна знања из области права дјетета и преступништва младих (UNICEF Публикација, 2012, цитирано код Маркановић, 2023: 250). Полицијско упозорење је формална опомена, морално-етички прекор, односно посебно упозорење које изриче полиција малољетном учиниоцу кривичног дјела за које је прописана новчана казна или казна затвора до три године. Наиме, изрицање полицијског упозорења подразумева код малољетног лица, учиниоца кривичног дјела, поред ограничења у погледу висине запријеђене казне и испуњење сљедећих услова:

- да малољетник признаје учињено кривично дјело,
- да је признање учињеног кривичног дјела дато слободно и добровољно,
- да постоји довољно доказа да је малољетник учинио кривично дјело и
- да према малољетнику није раније изрицано полицијско упозорење, примијењена васпитна препорука или изрицана нека друга кривична санкција (Грбић Павловић et al., 2022: 34).

Сврха изрицања мјере полицијског упозорења је двострука, те је кумулативног карактера и огледа се у непокретању поступак према малољетнику за учињено кривично дјело или да се обустави већ покренути поступак и да се примјеном полицијског упозорења утиче на правилан развој одређеног малољетника и јачање његове личне одговорности како он убудуће не би чинио кривична дјела. Дакле, и када је полицијско упозорење у питању, ради се о алтернативној мјери искључиво специјално-превентивног карактера која води вансудским облицима интервенције (Грбић Павловић et al., 2022: 35). Примјеном ове мјере малољетнику се упућује својеврсни морално-етички прекор, којим би по интенцији законодавца требало да се остваре ефекти специјалне превенције, тако да се ео ipso њено изрицање не би смјело свести на пуко саопшћавање одлуке, већ би оно требало бити пропраћено добро осмишљеним разговором, који би могао да остави снажан и упечатљив превентивни дојам на малољетника (Гудра, 164 цитирано код Симовић et al., 2015: 180).

ПОСТУПАК ИЗРИЦАЊА ПОЛИЦИЈСКОГ УПОЗОРЕЊА

Последњим измјенама и допунама Закона прописано је да полицијски службеник има обавезу да у року од 8 дана испита малољетника, да прикупи све потребне доказе, те прибави социјалну анамнезу и податке о ранијем животу малољетника, те уз службени извјештај тужиоцу за малољетнике достави и свој образложен приједлог да се малољетник за конкретно учињено кривично дјело само упозори.

Како би поднио приједлог за изрицање мјере полицијско упозорење полицијски службеник мора да прибави социјалну анамнезу, као и податке о евентуално раније изреченим васпитним мјерама према малољетнику, податке о евентуално раније изреченим васпитним препорукама и податке из казнене и прекршајне евиденције уколико је малољетник евидентиран у овим евиденцијама. Уколико тужилац за малољетнике након разматрања приједлога за изрицање мјере полицијског упозорења утврди да постоје докази да је малољетник учинио кривично дјело и да, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је кривично дјело учињено, те ранији живот малољетника и његова лична својства, покретање поступка не би било цјелисходно, тужилац за малољетнике даје тражено одобрење и предмет доставља полицијском службенику полицијског органа како би малољетнику изрекао полицијско упозорење (Мацановић et al., 2016 :89). По прихватању приједлога од стране тужиоца, полицијски службеник ће најкасније у року од три дана од дана достављања (враћања) конкретног предмета, малољетнику изрећи полицијско упозорење.

Оно што је битно јесте да полицијски службеник малољетнику укаже на друштвену неприхватљивост и штетност његовог понашања, посљедице које такво понашање може имати по њега, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицања кривичне санкције у случају поновљеног извршења кривичног дјела. Саопштавању одлуке о изрицању полицијског упозорења могу присуствовати бранилац малољетника, родитељ, старац, односно усвојилац, а уколико су и родитељи, старалац, односно усвојилац малољетника спријечени да присуствују, односно уколико њихово присуство не би било у интересу малољетника одлука се саопштава у присуству представника органа старатељства или представника установе за смјештај малољетника. Одлука се сачињава у писаној форми. Након изрицања полицијског упозорења, односно након доношења Одлуке о изрицању полицијског упозорења полицијски службеник, у року од три дана од дана изрицања мјере полицијског упозорења, о својој донесеној одлуци писано обавјештава тужиоца за малољетнике, затим малољетника, његовог браниоца, родитеље, односно староца или усвојιοца малољетни-

ка, орган старатељства, као и оштећеног, уз навођење разлога за доношење овакве одлуке.

Сви подаци о изреченим мјерама полицијског упозорења воде се у посебним евиденцијама које немају карактер прекршајне евиденције. Ове, посебне евиденције воде искључиво полицијски органи, а подаци који се налазе у њима се не могу употребити на било који начин којим би се могао угрозити малољетник и његово васпитање (Митровић, 2015: 160).

Приједлог за изрицање мјере полицијског упозорења би требало да садржи законски основ, податке о малољетном лицу, образложење у оквиру којег је потребно описати сам догађај, радње које су предузете, те у неколико реченица шта је малољетно лице изјавило приликом испитивања, а потом је потребно навести разлог због којег полицијски службеник предлаже изрицање полицијског упозорења. Ради бољег разумјевања примјер поменутог приједлога се налази у наредном обрасцу број 4.

Образац 4. – Приједлог за постављање браниоца

ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

П Р И Ј Е Д Л О Г
за изрицање мјере полицијског упозорења

На основу члана 88. став 4. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Сл. Гласник Републике Српке“, број 13/10), предлажемо да се малољетнику:

_____ (_____) _____, ЈМБГ: _____ из _____ општина _____ изрекне мјера полицијског упозорења, јер су испуњени услови из члана 22. став 2. овог Закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

(У образложењу је потребно описати сам догађај, радње које су предузете, те у неколико реченица шта је малољетно лице изјавило приликом испитивања).

Потом је потребно навести разлог због којег полицијски службеник предлаже изрицање полицијског упозорења. Нпр. на следећи начин:

Према начину извршења и околностима описаног догађаја може се закључити да малољетник у тренутку овог чина није могао правилно расудити о могућим консеквенцама и стварање осјећаја узнемирености јавности, а посебно осјећај негодовања и незадовољства код родитеља чија дјеца похађају наведену школску

установу.

С обзиром на чињеницу да малољетни _____ до сада није евидентиран као починилац кривичног дјела, те с обзиром на мишљење Центра за социјални рад у којем се наводи да се лице каје за дјело које је учинио, и да је од стране наставничког вијећа премјештен у другу школу предлажмо изрицање мјере полицијског упозорења.

Цијенећи природу кривичног дјела, околности под којим је учињено, чињеницу да се ради о млађем малољетнику, те ранији живот и непорочност као и његова лична својства, мишљења смо да ће и само изрицање мјере полицијског упозорења на млтг. васпитно и превентивно дјеловати.

Полицијски службеник:

КОМАНДИР ПС:

Одлука о изрицању мјере полицијског упозорења поред законског основа и података о малољетнику треба да садржи податак да се малољетнику одлуком изриче мјера под називом полицијско упозорење, да малољетнику раније нису изричане васпитне препоруке или кривичне санкције, да је малољетнику указано на неприхватљивост понашања које је он испољио извршењем кривичног дјела. Такође, потребно је навести и на могућност вођења кривичног поступка и изрицање кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела, те констатовати мишљење да ће се упозорењем остварити потребна сврха. Ради бољег разумјевања примјер поменуте одлуке приказан је у обрасцу број 5.

Образац 5. – Одлука о изрицању мјере полицијског упозорења

На основу члана 88. став 6. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Сл. Гласник Републике Српке“, број 13/10), и члана 11. став 4. Правилника о примјени мјере полицијског упозорења („Сл. гласник Републике Српске бр. 117/10), д о н о с и с е:

О Д Л У К А

о изрицању мјере полицијског упозорења

Малољетнику (), ЈМБГ: из општина ,рођен-а__ . године, са пребивалиштем у ____, општина због учињеног кривичног дјела из чл. __ став ____ тачка __/ __ кажњивог по члану __ Кривичног закона Републике Српске (Сл. гласник Републике Српске бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06 и 68/07) изриче се мјера полицијског упозорења, сходно одобрењу тужиоца да се иста изрекне, да дјело није довело до тежих последица, опасности или веће штете по друга лица, да малољет-

нику до сада није изрицана васпитна препорука или кривична санкција.

II

Малољетнику__ је указано на неприхватљивост и штетност његовог понашања, последице које такво понашање може имати за њега, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицање кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела.

III

Сматра се да ће се овим упозорењем остварити сврха изречене санкције, те да малољетник убудуће неће чинити оваква или друга кривична дјела.

Полицијски службеник

Како је горе наведено, након доношења Одлуке, потребно је сачинити Обавјештење о изреченој мјери полицијског упозорења која треба да садржи законски основ, податке о малољетнику, опис дјела које је малољетник извршио, а потом образложити зашто је изречено полицијско упозорење. Такође, потребно је констатовати ко је био присутан приликом изрицања полицијског упозорења, да је малољетнику указано на неприхватљивост и штетност његовог понашања, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицање кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела. Ради бољег разумјевања описаног примјер Обавјештења о изреченој мјери полицијско упозорење се налази у наредном тексту.

Образац 6. – Обавјештење о изреченој мјери полицијског упозорења

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

о изреченој мјери полицијског упозорења

На основу члана 88. став 7. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Сл. Гласник Републике Српке“, број 13/10), и члана 5. Правилника о примјени мјере полицијског упозорења (Сл. гласник Републике Српске бр. 117/10), обавијештавамо вас да је малољетнику (), ЈМБГ: , ,

Изречена мјера полицијског упозорења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Потребно је описати дјело које је малољетник извршио, а потом образложити зашто је изречено полицијско упозорење. Након описа кривичног дјела образложење може да изгледа овако:

Према начину извршења почињеног кривичног дјела полицијски службеници Полицијске станице_____су у сарадњи са овлашћеним лицима Центра

за социјални рад _____ извршили анамнезу и процјену стања и прилика породице _____ о чему је сачињен анамнестички извјештај и мишљење да се ради о мирном и повученом малољетнику који живи у просјечној четворочланој породици са мајком која није запослена, оцем који повремено ради грађевинске радове и малољетном, млађом сестром.

У анамнестичком извјештају службеници Центра за социјални рад _____ су оцијенили да је малољетни _____ због много млађе сестре био благо заповстављен од стране својих родитеља јер су много више пажње морали посветити одгоју и подизању сестре. С друге стране, приликом саслушања малољетног _____ исти је изјавио да је доста слободног времена проводио на интернетским друштвеним мрежама на којима је гледао сцене насиља. Такође, утврђено је да су услови живота у којима малољетник живи просјечни без присутности социјалних аномалија. Цијенећи даљи расплет наведеног догађаја утврђено је да су родитељи малољетника као и личност малољетника на неки начин већ кажњени одлуком наставничког вијећа и савјета родитеља да се малољетнику изрекне премјештај у другу школу што је спроведено у дјело недуго након пријављеног догађаја.

Цијенећи анамнестички извјештај Центра за социјални рад као и све друге горе наведене чињенице, полицијски службеници ПС _____ су ОЈТ _____ упутили приједлог за изрицање мјере полицијског упозорења, док је изрицање мјере одобрио окружни јавни тужилац за малољетнике.

Малољетнику _____ је дана _____ године у присуству родитеља, правног заступника и представника Центра за социјални рад изречена мјера полицијског упозорења којом је указано на неприхватљивост и штетност његовог понашања, последице које такво понашање може имати за њега, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицање кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела.

Полицијски службеник

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О ИЗРЕЧЕНОЈ МЈЕРИ ПОЛИЦИЈСКО УПОЗОРЕЊЕ У ВРЕМЕНСКОМ ПЕРИОДУ ОД 2018. ДО 2022. ГОДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

На наредним страницама кроз табеле и графиконе биће предочени статистички подаци о изреченој мјери полицијско упозорење у временском периоду од 2018. године до 2022. године на подручју Министарства унутрашњих послова Републике Српске.

Циљ истраживања

Циљ наведеног истраживања је да дођемо до података о томе колико се заправо примјењује мјера полицијско упозорење, да ли постоје осци-

лације у примјени у односу на различите полицијске управе, те у односу на која кривична дјела се најчешће изриче полицијско упозорење.

Мјесто истраживања

Овим истраживањем обухваћена је територија Министарства унутрашњих послова на подручју цијеле Републике Српске, подјељена по полицијским управама и то: ПУ Бања Лука, ПУ Мркоњић Град, ПУ Добој, ПУ Градишка, ПУ Приједор, ПУ Бијељина, ПУ Зворник, ПУ Фоча, ПУ Источно Сарајево и ПУ Требиње, а у оквиру полицијских управа по полицијским станицама.

Вријеме обухваћено истраживањем

Временски период који је обухваћен овим истраживањем је период од 5 година и то период од 2018. до 2022. године.

У првом графикону приказан је укупан број изречених полицијских упозорења малољетним учиниоцима кривичних дјела на подручју Министарства унутрашњих послова Републике Српске у временском периоду од 2018. до 2022. године, разврстан по полицијским управама.⁵

5 Из приказаног графикона број 1 видљиво је да је највише полицијских упозорења изречено у ПУ Приједор и то 28 изречених полицијских упозорења у временском периоду од 2018. године до 2022. године. Конкретно, у Сектору криминалистичке полиције, ПС за безбједност саобраћаја, ПС Козарска Дубица, ПС Оштра Лука, ПС Козарац и ПС Омарска није било изречених полицијских упозорења. У ПС Приједор 1 је изречено највише полицијских упозорења и то 18, у ПС Приједор 2 и ПС Нови Град су изречена по 4 полицијска упозорења, док је у ПС Костајница и ПС Крупа на Уни изречено по 1 полицијско упозорење.

Из графикона је даље видљиво да је сљедећа по броју изречених полицијских упозорења ПУ Бања Лука са укупно 18 изречених упозорења. Наиме, у Сектору криминалистичке полиције Бања Лука су у наведеном временском периоду изречена 2 полицијска упозорења. У ПС Лакташи 8, ПС Поткозарје 6 и ПС Прњавор 2 упозорења. У ПС Центар, Лауш, Обилићево, Лазарево, Котор Варош, Челинац, Кнежево и ПС за безбједност саобраћаја у горе наведеном периоду није било изречених мјера полицијско упозорење.

Сљедећа по броју изречених полицијских упозорења је ПУ Добој са 13 полицијских упозорења. Истраживања су показала да је у ПС Добој 1 и ПС Дервента изречено укупно по 5 мјера полицијско упозорење, ПС Брод- 2 и Сектор криминалистичке полиције- 1 полицијско упозорење, док у ПС Добој 2, ПС Станари, ПС Петрово, ПС Теслић, ПС Модрича, ПС за безбједност саобраћаја није било изречених мјера полицијско упозорење.

У ПУ Требиње је изречено укупно 12 полицијских упозорења. У ПС Требиње је изречено 5 полицијских упозорења, ПС Гацко 4, ПС Невесиње 2 и ПС Билећа 1, док у Сектору криминалистичке полиције, ПС Берковићи, ПС Љубиње, ПС за безбједност саобраћаја није било изречених мјера полицијско упозорења.

Што се тиче ПУ Градишка у горе поменутом временском периоду изречено је укупно 9 полицијских упозорења. Наиме, у Одјељењу криминалистичке полиције је изречено 6 полицијских упозорења и у ПС Србац 3, док у ПС Градишка, ПС Нова Топола и ПС за безбједност саобраћаја није било изречених мјера полицијско упозорење.

У ПУ Источно Сарајево је изречено 8 полицијских упозорења. У ПС Рогатица је изречено 6 полицијских упозорења, ПС Пале 1 и ПС Источно Сарајево 1, док у Сектору криминалистичке полиције, ПС Хан Пијесак, ПС Источни Стари Град, ПС Трново, ПС Источна Илица, ПС Јахорина, ПС Соколац, ПС

У графикану број 2 приказана су кривична дјела поводом којих је изрицана алтернативна мјера полицијско упозорење на подручју Министарства унутрашњих послова Републике Српске у временском периоду од 2018. до 2022. године.⁶

Источно Сарајево, те ПС за безбједност саобраћаја И. Сарајево и Пале, није било изречених мјера полицијско упозорење.

У ПУ Бијељина је изречено 6 полицијских упозорења. Наиме, у ПС Пелагићево су изречене 3 мјере, док је у ПС Бијељина 1, Шамац и Угљевик изречена по једна мјера полицијско упозорење. У СКП, ПС Бијељина 2, ПС Јања, ПС Лопаре и ПС за БС није било изречених мјера полицијско упозорење. Прибављени подаци показују да су у ПУ Мркоњић Град изречене 4 мјере полицијско упозорење. У ПС Шипово су изречене 3 мјере и у Одјељењу криминалистичке полиције 1 мјера полицијско упозорење. У ПС Мркоњић Град, Рибник, Језеро и ПС за безбједност саобраћаја није било изречених мјера полицијско упозорење.

У ПУ Фоча су изречене 3 мјере полицијског упозорења и то све три у ПС Вишеград.

У ПУ Зворник су изречене 2 мјере полицијско упозорење. Наиме, једна мјера је изречена у ПС Сребреница и једна у ПС Братунац, док у СКП, ПС Зворник, ПС Козлук, ПС Осмаци, ПС Шековићи, ПС Милићи, ПС Власеница и ПС за безбједност саобраћаја није било изречених мјера полицијско упозорење.

6 У графикану број 2 је видљиво да је највише полицијских упозорења изречено поводом кривичног дјела „Тјелесна повреда“, и то 30 полицијских упозорења, потом поводом КД „Крађа“ и то 28 полицијских упозорења. 15 полицијских упозорења је изречено поводом кривичног дјела „Оштећење и одузимање туђе ствари“, а 5 поводом кривичног дјела „Тешка крађа“. Поводом КД „Утаја“ и „Фалсификовање исправе“ изречена су три полицијска упозорења. Поводом КД „Угрожавање јавног саобраћаја“ 2 „Угрожавање сигурности“ 2. Два полицијска упозорења изречена су и поводом КД „Насиље у породици или породичној заједници“ и по једно полицијско упозорење поводом кривичних дјела „Изазивање опште опасности“, „Спречавање службеног лица у вршењу службене радње“, „Превара“, „Мучење и убијање животиња“, „Лажно пријављивање кривичног дјела“, „Неовлаштену фотографисање“, „Искоришћавање дјецe за порнографију“, „Злостављање, мучење и друго нељудско понашање“, „Оштећење или уништење јавних уређаја“, „Прикривање“, „Јавно изазивање и подстицање насиља и мржње“, „Недозвољена производа и промет оружја и муниције“ и КД „Тешка тјелесна повреда“. Што се тиче Полицијске управе Бања Лука највише полицијских упозорења изречено је поводом КД „Крађа“ -6, потом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ 4, КД „Утаја“ 2, те по једно полицијско упозорење за кривична дјела „Јавно изазивање и подстицање насиља и мржње“, „Недозвољена производа оружја или експлозивних материја“, „Искоришћавање дјецe за порнографију“, „Злостављање, мучење и друго нељудско понашање“, „Оштећење и уништење јавних уређаја“, „Угрожавање сигурности“.

Од тога, полицијски службеници СКП Бања Лука су изrekli полицијско упозорење за кривична дјела „Искориштавање дјецe за порнографију“ и „Злостављање, мучење и друго нељудско понашање“. У ПС Поткозарје полицијска упозорења највише су изрицана поводом КД „Крађа“ и то 5 полицијских упозорења и једно полицијско упозорење поводом КД „Јавно изазивање и подстицање насиља и мржње“. Алтернативна мјера полицијско упозорење у ПС Лакташи изречена је због извршена 4 КД „Оштећење и одузимање туђе ствари, 1 КД „Оштећење или уништење јавних уређаја“, 1 КД „Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја“, 1 КД „Угрожавање сигурности“ и 1 КД „Утаја“. Полицијско упозорење у ПС Прњавор изречено је за КД „Крађа“ и КД „Утаја“.

На подручју ПУ Мркоњић Град сва 4 полицијска упозорења су изречена поводом КД „Крађа“ и то једно у Одјељењу криминалистичке полиције Мркоњић Град и 3 у ПС Шипово.

Нјавише полицијских упозорења је изречено на подручју ПУ Добој је поводом кривичног дјела „Тјелесна повреда“, потом поводом КД „Крађа“ и по једно полицијско упозорење поводом КД „Угрожавање јавног саобраћаја“, „Новлашћено фотографисање“ и „Угрожавање сигурности“. Полицијско упозорење је у ПС Добој 1 изречено поводом 3 КД „Тјелесна повреда“ и 2 КД „Крађа“. У Сектору криминалистичке полиције Добој изречено је поводом КД „Угрожавање сигурности“. Полицијско упозорење је у ПС Дервента највише изрицано поводом КД „Тјелесна повреда“ 3, потом КД „Крађа“ (1) и КД „Новлашћено фотографисање“ 1. Полицијско упозорење у ПС Брод је изречено поводом КД „Тјелесна повреда“ 1 и КД „Угрожавање јавног саобраћаја“ 1.

Кривична дјела поводом којих је изречено полицијско упозорење на подручју ПУ Градишка су КД „Тјелесна повреда“ и КД „Крађа“ и КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ (по два полицијска упозорења) и по једно полицијско упозорење поводом КД „Угрожавање јавног саобраћаја“, „Тешка крађа“ и „Лажно пријављивање кривичног дјела“. Од тога је у Одјељењу криминалистичке полиције Градишка највише изречено поводом КД „Крађа“ 2 и по једно упозорење поводом кривичних дјела „Угрожавање јавног саобраћаја“, „Оштећење и одузимање туђе ствари“, „Тешка крађа“ и „Лажно пријављивање кривичног дјела“. Полицијско упозорење у ПС Србац највише је изречено поводом КД „Тјелесна повреда“ 2, а потом поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ 1.

На подручју ПУ Приједор нјавише полицијских упозорења је изречено поводом кривичног дјела „Тјелесна повреда“ 11, потом поводом КД „Крађа“ 7, затим КД „Тешка крађа“ 4. Након тога за КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ 3 и по једно полицијско упозорење поводом КД „Мучење и убијање животиња“, „Фалсификовање исправе“ и „Насиље у породици или породичној заједници“. Од тога у ПС Приједор 1 у ПС Приједор 1 највише је изречено поводом КД „Тјелесна повреда“ и поводом КД „Крађа“ (по 7 изречених упозорења), потом за КД „Тешка крађа“ (3 полицијска упозорења) и једно упозорење поводом КД „Фалсификовање исправе“. Полицијско упозорење је у ПС Приједор 2, два пута је изречено поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ и по једном за КД „Тешка крађа“ и КД „Насиље у породици или породичној заједници“. У ПС Костајница полицијско упозорење изречено је поводом КД „Тјелесна повреда“, а у ПС Крупа на Уни поводом КД „Мучење и убијање животиња“. Полицијско упозорење у ПС Нови Град највише је изрицано поводом КД „Тјелесна повреда“ (3 пута) и једном поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“.

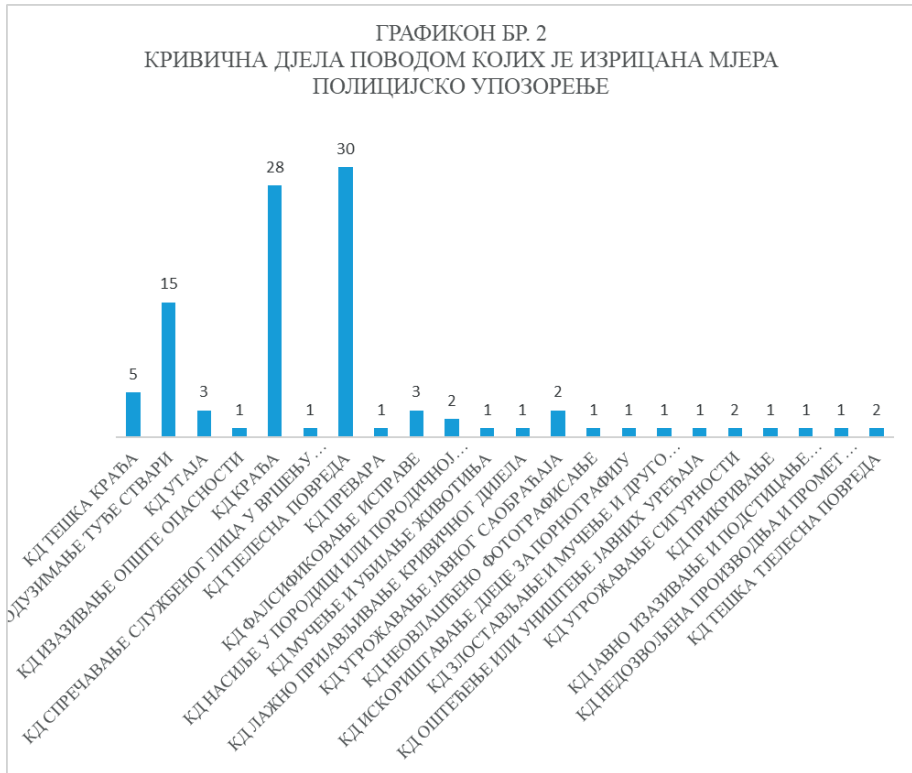
Нјавише полицијских упозорења у ПУ Бијељина је изречено поводом кривичног дјела „Тјелесна повреда“ 3, потом поводом КД „Крађа“ 2 и једно полицијско упозорење поводом КД „Изазивање опште опасности“. Од тога у ПС Бијељина 1 изречено је поводом КД „Тјелесна повреда“, у ПС Угљевик изречено је поводом КД „Крађа“. У ПС Пелагићево полицијско упозорење је изречено по једном поводом кривичних дјела „Крађа“, „Тјелесна повреда“ и „Изазивање опште опасности“. У ПС Шамац полицијско упозорење је изречено је поводом КД „Тјелесна повреда“.

У ПУ Зворник полицијско упозорење је изречено поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ и КД „Утаја“ и то у ПС Братунац „Оштећење и одузимање туђе ствари“, а у ПС Сребреница „Утаја“.

Полицијско упозорење је у ПУ Фоча изречено 2 пута поводом КД „Тјелесна повреда“ и једном поводом КД „Прикривање“ и сва три полицијска упозорења су изречена у ПС Вишеград.

Нјавише полицијских упозорења у ПУ Источно Сарајево изречено је поводом кривичног дјела „Оштећење и одузимање туђе ствари“ 4, потом поводом КД „Крађа“ 2 и по једно полицијско упозорење поводом КД „Тјелесна повреда“ и „Тешка тјелесна повреда“. Од тога у ПС Пале изречено једно полицијско упозорење поводом КД „Крађа“. У ПС Рогатица највише је изрицано поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“ 4 и по једном поводом КД „Тешка тјелесна повреда“ и „Тјелесна повреда“. У ПС Источно Сарајево изречено је једно полицијско упозорење поводом КД „Крађа“.

Највише полицијских упозорења у ПУ Требиње је изречено поводом кривичног дјела „Тјелесна

ЗАКЉУЧАК

Рад са малољетним лицима, било да су жртве, свједоци или извршиоци кривичних дјела није нимало једноставан и са собом носи додатни терет одговорности, баш из разлога што се ради о лицима са недовољно развијеним степеном емоционалне и интелектуалне зрелости, свјесности поступака, одговорности за своје понашање, односно о лицима које ка-

повреда“ (4), потом КД „Фалсификовање исправе“ 2 и КД „Крађа“ 2, те по једно полицијско упозорење поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“, „Спречавање службеног лица у вршењу службене радње“, „Превара“ и „Насиље у породици или породичној заједници“. Од тога у ПС Требиње највише је изрицано поводом КД „Тјелесна повреда“ 2, потом по једно полицијско упозорење поводом КД „Оштећење и одузимање туђе ствари“, „Крађа“ и „Спречавање службеног лица у вршењу службене радње“. У ПС Невесиње полицијско упозорење је изрицано поводом КД „Фалсификовање исправе“ и „Тјелесна повреда“. У ПС Гацко поводом КД „Тјелесна повреда“, „Крађа“, „Фалсификовање исправе“ и „Насиље у породици или породичној заједници“. У ПС Билећа изречено једно полицијско упозорење поводом КД „Превара“.

раактерише психофизиолошка нестабилност, те недовољна способност за рационално социјално понашање.

Још један од разлога са додатну обазривост и одговорност у раду са малољетним лицима јесте тај што веома значајну улогу у каснијем понашању малољетника који је извршио кривично дјело има ефикасна реакција цјелокупног правног система и свих субјеката заштите који су у обавези да реагују на преступништво малољетних лица. Управо први контакт са полицијским службеницима, адекватна реакција свих субјеката заштите на преступништво, као и адекватна процјена ситуације може да утиче на малољетника да убудуће не врши кривична дјела и да се покаје за претходно учињено. Да би се то постигло потребна је, прије свега, сарадња свих субјеката заштите, као и то да полицијски службеници, тужиоци, судије, адвокати и преставници Центра за социјални рад који раде са малољетним извршиоцима кривичних дјела, имају посебна знања, стручност, сензибилитет за рад са малољетним лицима. Односно, потребно је да буду сертификовани за рад са малољетним лицима, али не само у виду формалне сертификације, већ и у погледу посебне стручне оспособљености за обављање послова из области претупништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника.

Када говоримо о процјени ситуације, она посебно долази до изражаја у моментима када полицијски службеник цијени потребу за покретањем поступка према малољетнику, односно када се на основу прикупљених података и испуњених законских услова одлучује да тужиоцу упути приједлог за изрицање алтернативне мјере полицијско упозорење. Како је претходно наведено, у појединим случајевима правилан развој малољетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дјела се може постићи управо непокретањем поступка према малољетном лицу, већ санкционисањем формалном опоменом, односно мјером упозорења.

Приликом рада на терену, као и разговором са полицијским службеницима на подручју Министарства унутрашњих послова Републике Српске дошло се до сазнања да постоји мањак сертификованих радника Министарства, као и да постоје многе дилеме у вези начина изрицања полицијског упозорења, образаца који се сачињавају итд. Управо из тих разлога је написан овај рад гдје је предочен начин поступања са малољетним извршиоцима кривичних дјела, са посебним акцентом на поступак изрицања алтернативне мјере полицијско упозорење, актима који се сачињавају, роковима и на крају евиденцијом о изреченим мјерама полицијско упозорење. Да у пракси недостаје знања и искуства на ову тему показују и подаци из спроведеног истраживања, односно податак да је много више полицијских станица на подручју Републике Српске која за временски пе-

риод од пет година нису изрекла ниједно полицијско упозорење, од организованиј јединица које су изрицале полицијско упозорење.

Такође, на горе наведено указује и податак да на подручју Полицијске управе која има највише изречених полицијских упозорења на годишњем нивоу, на нивоу Полицијске управе, број изречених полицијских упозорења износи укупно 5 до 6, а у оквиру те Управе се налази 11 организационих јединица. Када говоримо о Управама које имају најмање изречених полицијских упозорења, потребно је истаћи чињеницу да за временски период од 5 година, поједине Полицијске управе имају само 2 изречена полицијска упозорења, што значи да многе организационе јединице у оквиру тих управа нису изрекле ниједно полицијско упозорење у времену од пет година.

Што се тиче кривичних дјела поводом којих је изрицана алтернативна мјера полицијско упозорење, подаци показују да је упозорење најчешће изрицано поводом КД „Тјелесна повреда“ и КД „Крађа“. Међутим, у подацима из истраживања је видљиво да је полицијско упозорење у неколико случајева изрицано и поводом кривичних дјела за која је прописана казна затвора и преко три године, што свакако није у складу са законским одредбама, јер је један од услова за изрицање полицијског упозорења управо тај да се ради о кривичном дјелу за које је прописана новчана казна или казна затвора до три године.

С обзиром на све горе наведено изводи се закључак да је за рад са малољетним лицима потребно „одабрати“ кадар са посебним професионалним и личним карактеристикама који би били полазници специјалистичких обука на тему малољетних лица као жртава, свједока и извршиоца кривичних дјела, те који би стекли посебна знања и вјештине у раду са дјецом и малољетницима. Такође, потребно је да се континуирано спроводе специјалистичке обуке, како бисмо имали што већи број сертификованих и обучених полицијских службеника, а све са циљем адекватне реакције на преступништво младих и њиховог правилног одрастања и сазревања.

ЛИТЕРАТУРА

1. Врућинић, Ж. (2021). Малољетничка делинквенција. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Факултет безбједносних наука.
2. Грбић Павловић, Н. et al (2022). Приручник за специјалистичку обуку за рад на предметма насиља у породици. Бања Лука: Министарство унутрашњих послова Републике Српске.

3. Грбић Павловић, Н. et al (2016). Приручник за примјену полицијског упозорења према малољетницима. Бања Лука: Министарство унутрашњих послова Републике Српске.
4. Кнежевић, С. (2010). Малољетничко кривично право. Ниш: Центар за публикације правног факултета Ниш.
5. Маркановић, М. (2023). Полицијско упозорење као посебна алтернативна мјера за малољетне учиниоце кривичних дјела. Зборник радова III међународне научне конференције „Савремени изазови и пријетње безбједности“, Бања Лука.
6. Мацановић, Н., Грбић Павловић, Н., Купрешанин, Ј. (2016). Малољетничка делинквенција. Бања Лука: Удружење наставника и сарадника Универзитета у Бањој Луци, Европски депендологија Центар Бања Лука.
7. Митровић, Љ. (2015). Алтернативне мјере и прекршајне санкције према малољетницима у најновијем Закону о прекршајима Републике Српске. Зборник радова „Малољетници као учиниоци и жртве кривичних дела и прекршаја“, Бања Лука.
8. Симовић, М. et al (2015). Малољетничко кривично право. Бања Лука: Међународно удружење научних радника – АИС.
9. Соковић, С., Пејатовић, С. (2009). Малољетничко кривично право. Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке
10. Сингер, М., Микшај-Тодоровић, Љ. (1993). Делинквенција младих. Загреб.
11. Шкулић, М., Стевановић, И. (1999). Малољетни делинквенти у Србији. Београд: Југословенски центар за права детета.
12. Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку „Службени гласник Републике Српске“ број 13/10, 61/13, 68/20.
13. Правилник о примјени мјере полицијског упозорења „Службени гласник Републике Српске“ 117/10.

PROCEDURE WITH A MINOR WHO IS BASED ON SUSPICION THAT HE IS THE PERPETRATOR OF A CRIMINAL OFFENSE WITH SPECIAL REFERENCE TO THE PROCEDURE FOR THE APPLICATION OF A POLICE WARNING MEASURE

Nevena Kosic

Abstract: Children can come into contact with the law and the justice system in various ways. In addition to the fact that children can be victims or witnesses of a criminal act, children can also violate legal norms and then we label them as children in conflict with the law. There are numerous international standards in the field of juvenile justice, as well as domestic legal and by-law regulations that all protection authorities and entities participating in work with juvenile offenders are obliged to respect. The Law on protection and treatment of children and minors in criminal proceedings of the Republic of Srpska establishes special rules for the treatment of children who are in conflict with the law (hereinafter referred to as the Law). With the aim of not initiating proceedings against the minor, to influence the proper development of the minor and to strengthen his personal responsibility so that he does not commit criminal acts in the future, the said Law also provides for a measure called a police warning. The Rulebook on the Application of Police Warning Measures (hereinafter referred to as the Rulebook), which defines the procedure for the application of police warning measures to juvenile offenders, is also important for the imposition of the mentioned measure in the work of police officers. In this paper, we will deal with the way of dealing with minors for whom there are grounds for suspecting that they are the perpetrators of a criminal offense, with special reference to the procedure for applying the police warning measure, as well as the conditions, goals, deadlines, implementation, authorities participating in the application of the measure and records. on pronounced police warning measures. The paper will also present statistical data for the period from 2018 to 2022, which will show how many police officers in the Republic of Srpska impose this measure and in connection with which crimes.

Keywords: children and minors in criminal proceedings, criminal offense, deprivation of liberty, interrogation of a minor, alternative measure - police warning.